

[Aksel Møller.]

Landet jo ikke det danske Landbrugs Jorder, og derfor maatte en rimelig Opgørelse af hele Forholdet med en Udjævning for Øje naturligvis tage Hensyn til de Skader, der paa denne Maade er forvoldt Landbruget.

Hvis man anvender denne Fremgangsmaade: Udjævningen og Statens delvise Mellemløst — f. Eks. helt ned til ca. 5 Promille —, vilde det betyde en Eengangsudgift for Statskassen paa ca. 100 Mill. Kr., medens den fulde Byrde paa Staten for de Omraaders Vedkommende, som vort Forslag tager Sigte paa, vilde betyde en Eengangsudgift paa ca. 215 Mill. Kr. Ordningen med Statens delvise Hjælp er altsaa betydelig bedre for Statskassen, og den rummer den Fordel, ligesom den anden Ordning, at den bringer Diskussionen mellem Land og By til Afslutning paa en rimelig Maade. Men den løser ikke Spørgsmaalet om Forholdet mellem Ejer og Lejer paa anden Maade, end at den gør Ordningen mere overkommelig for den forsikrede. Der maatte derfor utvivlsomt et Supplement til for at lette Afviklingen.

Det er klart, at man paa Baggrund af de Debatter, vi har ført i det høje Ting om hele Pengepolitikken, naturligt kunde rejse og maatte rejse Spørgsmaalet om, hvorledes Dækning skulde kunne tilvejebringes for de Udgifter, der paa denne Maade — enten man nu følger den ene eller den anden Fremgangsmaade — kom til at paahvile Staten, hvad enten det saa bliver det større Beløb eller det mindre.

Lad mig om dette sige, at jeg ser ikke denne Sag ud fra et finansielt Synspunkt. Jeg mener dermed, at det er i og for sig ikke et Angreb paa Statsfinanserne, men snarere paa Statens almindelige eller — om Tinget vil — *Samfundets* almindelige Pengepolitik. Derfor maatte der i samme Udstrækning, hvori man lod Staten overtage Betalingen af Skaderne, finde en Pengeopsugning Sted. Jeg kan da ikke tænke mig nogen rimeligere Fremgangsmaade i denne Sag, end om man greb til den Udvej gennem et indenlandsk Statslaan, et Krigsskadelaan hos Borgerne, maaske oven i Købet kombineret med den svenske Præmieobligations-Idé — jeg har i øvrigt aldrig forstaaet, hvorfor skiftende Finansministre ikke har villet anvende denne Idé her i Landet —, skaffede det nødvendige Beløb til Veje, samtidig med at man sørgede for, at Balancen i Statens Pengepolitik ikke blev forrykket.

I disse Dage er Optrækkene af Krigsforsikringsbidragene gaaet ud. Dermed er hele dette Spørgsmaal blevet en økonomisk

paagaende Realitet, og Lovgivningsmagten kommer, synes jeg, til at beskæftige sig med denne Sag, ikke blot, som allerede sagt, i Erkendelse af, at det hele er forløbet ganske anderledes, end Lovgivningsmagten egentlig havde ventet, men ogsaa i Erkendelse af, at de økonomiske Forudsætninger for denne Lovgivning er bristet.

Det Huslejestop, som eksisterer i vort Land, har jo haft den udmærkede Virkning paa et væsentligt Omraade at forhindre en Stigning i de nødvendige Leveomkostninger. Det er en betydelig Fordel, vort Samfund herigennem har opnaaet, men det er en Fordel, som ogsaa har medført saadanne Forskydninger i Befolkningens Evne til at bære Byrder, at det rejser Spørgsmaalet om, hvorledes vi skal bære os ad med disse Krigsforsikringsbidrag.

Da vi ved Vedtagelsen af Krigsforsikringslovene lagde Byrderne paa Landets Bygningsejere alene, havde vi, synes jeg, ikke Øjnene aabne for de Forskelligheder, som den økonomiske Udvikling kunde føre med sig i det lange Løb og i Krigens Løb.

Jeg behøver ikke at skildre, hvorledes Administrationsudgifterne er steget for Husejerne — det vilde blot føre til Gentagelse af tidligere Debatter i det høje Ting. Derimod vil jeg finde det rigtigt at pege paa et særligt Forhold, som har gjort Krigsforsikringsbidragene til en langt større Historie, end vi vel egentlig havde forudset.

Krigsforsikringsbidragene skal jo beregnes af Brandforsikringssummen. Og for Brandforsikringssummerne har der ifølge Sagens Natur ikke været noget Prisstop i disse Aar; de er jo bestemt af Genopførelsesomkostningen. Det vil sige, at i Løbet af Krigsaarene er de bidragspligtige Summer forhøjet med op til 100 pCt. Det kan derfor ikke undre, at adskillige Husejere, naar Huslejen er blevet standset, men Huset Brandforsikringsværdi er fordoblet, nu er kommet i den Situation at skulle aflevere fra mellem et halvt op til mere end et helt Aars Leje til Krigsforsikringen. Dette har efter min Mening ikke været forudset, og alene det motiverer en Ændring.

Jeg indrømmer, at det Synspunkt, jeg her anlægger: det økonomiske eller, om Tinget vil, de økonomiske Forudsætnings Synspunkt taler for en Udligningsordning af den ene eller anden Art mellem Ejendomme — og vel at mærke mellem de Ejendomme, som ikke udelukkende anvendes af Ejeren selv til industrielle, haandværksmæssige og handelsmæssige Formaal. I Erhvervsjendommene har vel nok den stigende Pris paa Produktion og Omsætning i alt Fald fulgt